

Velferd framfor skattekutt

Taler
Helga Pedersen

Dato
8 april 2011

Sted
Oslo

Omstendigheter
Arbeiderpartiets landsmøte

1 Kjære landsmøte,

For 100 år siden, den 17. mars 1911, møtte Anna Rogstad som vararepresentant på Stortinget, som første kvinne noen gang. Foran representantene, og et
5 fullsatt publikumsgalleri, sa stortingspresident Magnus Halvorsen:

«Denne dag, den 17de mars 1911, vil bli en merkedag i vort lands historie, fordi det idag er første gang, en kvinne fremmøter her i Stortinget som en av dets
repræsentanter - en begivenhet, som utvilsomt vil vække opmerksomhet viden
10 om. Om tidspunktet var inde for gjennomførelsen av den reform, som denne begivenhet skyldes, har meningene været delte inden vor nation; men jeg føler mig overtydet om, at man i kommende tider i stedse øket grad vil faa
forstaaelsen av, at reformen har været av den art, at den har bragt vort land
hæder og ære, og at den har virket og end mer vil komme til at virke i politisk
15 henseende for vort lands utvikling fordelagtig.»

Ikke bare måten stortingspresidenten ordla seg på, men også innholdet i det han sa, gir oss følelsen av at dette er utrolig lenge siden. Og 100 år er selvsagt lang tid. Men det er ikke lengre enn at det fortsatt er over 600 mennesker i Norge som
20 også levde denne vårdagen i 1911.

Over 500 av disse er kvinner. De ble født inn i et samfunn som fremdeles ikke hadde gitt alle kvinner stemmerett ved stortingsvalg. De ble født inn i et samfunn som ga dem juridisk status som annenrangs mennesker. De ble født
25 inn i et samfunn der en kvinneundertrykkende kultur begrenset deres frihet til å realisere sine liv i tråd med evner, anlegg og drømmer - en undertrykkelse som kom i tillegg til den økonomiske, den som rammet store deler av folket - en hel

arbeiderklasse.

30

I dag, hundre år etter, er dette samfunnet på mange måter ugjenkjennelig sammenlignet med 1911. De formelle hindrene er for lengst borte, og kvinnene har - riktig nok i større eller mindre grad - gjort sitt inntog på alle samfunnsområder.

35

Bare den siste halvannen måned er symbolske barrierer brutt: I Holmenkollen kunne Anette Sagen og de andre hoppjentene for første gang konkurrere i det offisielle programmet for Ski-VM. Og for to dager siden blei det kjent at de kvinnelige hopperne også skal få konkurrere i OL.

40

Fredag for to uker siden ble Helga Haugland Byfuglien, enstemmig og uten strid, utnevnt til preses i Bispemøtet i Den norske kirke. Og ikke minst: En uke tidligere ble det gjort kjent at vi til sommeren - etter 700 år! - får en kvinnelig øverstkommanderende på Vardøhus festning.

45

Det er oberstløytnant Elisabeth Eikeland fra Haugesund som da tiltrer som kommandant.

50

I den forbindelse er det naturlig også å nevne en annen oberstløytnant og kvinnelig pioner. Siri Skare var Norges første kvinnelige militærflyger. Det ligger en tung og tragisk symbolikk i at nettopp hun, forrige fredag, ble drept i Afghanistan. Som rådgiver ved FN-kontoret i Mazar-i-Sharif jobbet hun for å skape fred, sikkerhet og forutsetninger for sosial utvikling i et land der en kvinne dør hvert 27. minutt som følge av komplikasjoner i svangerskapet. Det betyr 20.000 døde kvinner hvert år. Afghanistan rangerer sist i verden på Redd Barnas årlige rapport «State of the Worlds Mothers» - en oversikt over hvor det er best og verst å være mor. Norge toppe den samme lista. Den enorme kontrasten vi ser mellom Norge anno 1911 og 2011, ser vi i 2011 mellom Norge og en virkelighet som ligger bare noen flytimer unna. Dette perspektivet må vi aldri glemme i våre hjemlige debatter om velferdspolitiske utfordringer.

65

Kjære landsmøte,

Hvorfor starter jeg en tale om velferdspolitiske utfordringer fram mot 2029 med
70 å minne om det kvinnefrigjøringens århundre som vi har bak oss? Jo, det skal jeg
fortelle dere. Selv om vi i et kvinneperspektiv kan oppleve 2011 som nærmest
ugjenkjennelig sammenlignet med 1911, så er det én ting som gjaldt da og som
gjelder nå: Den norske velferden blir i all hovedsak båret av kvinnene.

75 Den gangen foregikk alt fra fødselshjelp til barnepass og stell av syke og gamle i
hjemmet - hjemme på gårdene, eller hjemme i trekkfulle arbeiderboliger. I dag
har vi kvinneklinikker og fødestuer, vi har barnehager, vi har sykehus,
hjemmehjelp og sykehjem. Denne endringen har vært et gigantisk velferdsløft.

80 Utviklingen av det vi kaller den norske modellen, med en stor, fellesfinansiert
offentlig sektor, er ikke mulig å se for seg uten kvinnes vandring fra hjemmet
til arbeidslivet. Og denne vandringen, som også har handlet om egen inntekt og
forsørgerevne, har vært en kjerne i selve kvinnefrigjøringen.

85 Men like fullt: Det er fortsatt kvinnene som i all hovedsak er der når vi blir født,
når snørret skal tørkes, når kanylen skal festes, bekkenet skal tømmes og gamle
kropper skal dusjes.

I 2029 er det selvsagt tenkelig at dette er grunnleggende forandret. Det er
90 selvsagt tenkelig at vi på disse årene vil oppleve en historisk bølge av
utradisjonelle yrkesvalg blant guttene. Men, kjære landsmøte, jeg tror ikke vi
skal basere oss på det. Flere menn må inn i omsorgssektoren. Flere menn må se
at dette er viktig, givende og høyverdig arbeid. Like fullt må vi
paradoksalt nok innrømme at: Vel så viktig som at jenter velger utradisjonelt, er
95 det å sikre at mange nok jenter velger tradisjonelt. For som dere alle vet: Vår
kanskje største velferdspolitiske utfordring fram mot 2029 er å få mange nok til
å jobbe innenfor helse-, pleie- og omsorgssektoren. Som igjen henger sammen
med at vi har mange nok ansatte i barnehagene.

100 I 2029 må et sted mellom hver fjerde og hver tredje elev som går ut av
ungdomsskolen velge en yrkesvei i helse- og omsorgssektoren, dersom de syke og
pleietrengende skal få det samme tilbudet som i dag. Frem til 2050 trenger vi
over 100 000 nye årsverk innen pleie og omsorg - det er nesten en dobling i
forhold til i dag.

I tillegg kan det jo tenkes at man i tiårene som kommer vil stille høyere krav til tilbudet, enn det som blir gitt i dag. Selv med tøffe strukturelle grep i sykehusorganiseringen og en vellykket satsing på forebygging gjennom samhandlingsreformen vil dette være en enorm utfordring.

Hva er så svaret på denne utfordringen?

La meg bare begynne med det som definitivt ikke er svaret: Adecco Helse. Ammerudlunden sykehjem.

De lokale varslerne, og Norsk Sykepleierforbund, fortjener all honnør for at de fikk dette trollet ut i dagslyset - der det sprakk med et brak.

Ammerudlunden sykehjem i Oslo, drevet av Adecco Helse, var flaggskipet i Høyre/FrP-omsorgen. Argumentet var hele tiden at beboerne var fornøyde. Og la det være klart, kjære landsmøte, Arbeiderpartiet skal aldri kompromisse på hensynet til dem som eldreomsorgen er til for. Våre pleietrengende eldre fortjener det beste, og vi skal alltid arbeide for at de skal få nettopp det. Men det som skiller oss fra høyresiden, er at vi ser et større bilde. Og det gjør vi på minst to måter:

For det første:

Da Bjørnstjerne Bjørnson i 1889 engasjerte seg for de streikende, kvinnelige fyrstikkarbeiderne, så handlet det ikke om kvaliteten på fyrstikkene. Det handlet om elendige lønns- og arbeidsvilkår. På norsk høyreside i dag råder det like fullt en idé om at bare et produkt eller en tjeneste blir levert, så betyr det lite hvilken måte det skjer på.

Partifeller, i den grad en slik idé har vært innom våre egne rekker, så la oss benytte anledningen til å erklære den som død.

Måten produksjonen foregår på var nemlig fundamentet for arbeiderbevegelsens tilblivelse og vekst. For vår bevegelse, og vårt parti, er det innlysende at arbeidsdagen er en vesentlig del av dagen. Arbeidslivet en vesentlig del av livet.

For vår bevegelse, og vårt parti, er det selvsagt at det gode samfunn krever gode

lønns- og arbeidsvilkår, fordi dette er grunnleggende for trygghet og livskvalitet for det enkelte mennesket.

150 Og, kjære landsmøte: For vår bevegelse, og vårt parti, er det åpenbart at dette må gjelde alle yrkesgrupper. Ikke bare for dem med såkalte statusjobber.

For det andre, og her kommer årsaken til at Adecco og Ammerudlunden sykehjem så definitivt ikke er svaret på våre velferdspolitiske utfordringer:

155 Elendige arbeidsvilkår i et yrke, undergraver rekrutteringen til yrket. Dette har blitt kraftig underkommunisert i debatten etter Adecco-skandalen. Det er derfor høyresidens iver etter å hjelpe fram de kommersielle aktørene i omsorgssektoren, der flere har skvisning av lønns- og arbeidsvilkår som sin bærende forretningsidé, blir så utrolig kortsiktig.

160

For hvem vil gå inn i et yrke der normen er å ligge på feltsenger i et bomberom i kjelleren og jobbe doble turnuser uten overtidbetaling?

165 Noen, helt åpenbart. Men Arbeiderpartiet er klare på at vi ikke ønsker sosial dumping. Det oljerike Norge er ikke, og skal ikke bli, en gulfstat som baserer seg på at innvandrere gjør de vanlige, nødvendige jobbene under lønns- og arbeidsvilkår vi selv aldri hadde akseptert.

170 Ja, vi skal ønske arbeidsinnvandrende svensker og polakker, inngiftede filippinere og flyktende somaliere velkommen inn i vårt fellesskap og vårt arbeidsliv. Men de skal møtes med den samme respekt som den vi møter hverandre med. Og respekt handler om mer enn ord og høflige gester. Det handler om antall kroner inn på konto hver måned. Det handler om arbeidstid - om respekt for arbeidstakers behov for familieliv og privatliv.

175

Det handler om alt det vi må tenke på for å sikre at også norsketniske kvinner og menn vurderer omsorgsykker, når drømmen om en karriere som popstjerne eller fotballproff har gått fløyten.

180 Kjære landsmøte,

Dette er ikke rakettforskning. Dette er sunt folkevett. Eller "common sense", som det heter på nynorsk.

Høyre/FrP-omsorgen undergraver det gode samfunn, og det undergraver den nødvendige rekrutteringen som helse- og omsorgssektoren trenger for å kunne gi våre pleietrengende den beste omsorgen. Spørsmålet er når Høyre og FrP innser det selv. På det punktet er jeg ikke videre optimistisk.

Men: Dersom Ammerudlunden og Adecco Helse ikke er svaret på rekrutteringsutfordringen, hva er da svaret?

Ett svar er: Rigmor Aasrud.

Rigmor har som dere vet ledet et utvalg som sist uke la fram en enstemmig innstilling for sentralstyret under tittelen: Krafttak mot ufrivillig deltid. Og la det være klart: Ufrivillig deltid er først og fremst et problem i den kvinnedominerte helse- og omsorgssektoren. Ufrivillig deltid er kvinnearbeidsløshet. Det er framfor alt alvorlig for den enkelte som rammes av det, som får en vedvarende økonomisk usikkerhet i sitt liv, og en vedvarende usikkerhet i planleggingen av sin hverdag. Men det er samtidig en sløsing med samfunnets ressurser, og det innenfor en sektor der vi trenger den arbeidsinnsatsen vi kan få. Det vil derfor være avgjørende å få orden på dette både med tanke på rekrutteringen til omsorgssektoren, og med tanke på å få tatt i bruk arbeidskraften hos de som er i yrket, på best mulig måte.

Nå er ikke denne utfordringen løst bare med et lite knips. Det er ikke nok med lovendringer. Det er en stor jobb som må gjøres - ikke minst i kommunene og i helseforetakene - og det er en jobb som må gjøres sammen med fagbevegelsen og de tillitsvalgte. Samtidig må vi være klare på at det er den ufrivillige deltiden vi vil til livs. Muligheten til å jobbe deltid må fortsatt være der - det er en viktig mulighet for mange grupper av arbeidstakere, ikke minst i enkelte faser av livet.

Rigmor-utvalget sin innstilling er en offensiv, tipunkts handlingsplan som tar dette innover seg. Den har blitt godt mottatt i LO og hos andre som har engasjert seg sterkt i kampen mot ufrivillig deltid. Her vil jeg trekke fram AUF, flere av fylkespartiene, men framfor alt: Vest-Agder Arbeiderparti som så tydelig har plassert saka på den rikspolitiske agendaen.

Ett av de mest omtalte punktene i Rigmor-utvalget sin handlingsplan, en plan som sentralstyret enstemmig har sluttet seg til, er forslaget om lovbestemt reell

stillingsprosent.

225

Mange deltidsarbeidstakere tar ofte ekstravakter, og har for eksempel i praksis en 80 prosentjobb mens de etter arbeidsavtalen kun har en 60 prosentjobb.

230 Utvalget og sentralstyret går inn for en lovendring i arbeidsmiljøloven slik at arbeidstakere som vil ha høyere stillingsandel, og som over tid jevnlig har arbeidet utover avtalt arbeidstid, skal ha krav på økt stilling tilsvarende det man har hatt av "merarbeid".

Et annet sentralt punkt i utvalget sin handlingsplan er lovbestemt fortrinnsrett for deltidsansatte. Vi vil gjøre fortrinnsretten for deltidsansatte i
235 arbeidsmiljøloven reell, slik at deltidsansatte som ønsker det og er kvalifiserte, kan få utvidet stilling framfor at det blir foretatt nyansettelser. Man understreker her at partene bør ta ansvar for å styrke kompetansen hos tillitsvalgte og arbeidsgivere slik at flere saker bringes inn til tvisteløsning.

240 Kjære landsmøte,

Ett av de viktigste budskapene fra dette landsmøtet vil være: Arbeiderpartiet står rakrygget på lag med de ansatte i kampen mot ufrivillig deltid, og vi leverer de konkrete forslagene til hvordan ufrivillig deltid skal bekjempes. Og fordi vi er så
245 tydelige i dette spørsmålet, står vi også rakrygget på lag med pasientene og brukerne av helse- og omsorgstjenester i Norge. Det er nemlig én erkjennelse vi aldri kan privatisere oss bort ifra: Kvalitet i pleie- og omsorg er tett knyttet til antallet ansatte og kvalifikasjonene til de ansatte. Undergraver vi rekrutteringen, undergraver vi derfor kvaliteten.

250

Og så vil jeg si en ting til:

Ved siden av budskapet om at vi i løpet av kommende kommunevalgsperiode skal nå målet om sykehjemsplass eller heldøgns omsorgstilbud til alle som har
255 behov for det, så skal velgerne kjenne igjen Arbeiderpartiet på budskapet om anstendige lønns- og arbeidsvilkår for dem som skal gjøre jobben. Arbeiderparti-styrte kommuner kan ikke svikte på dette punktet. Ja, jeg vet de fleste kommuner sliter med å få budsjettene til å gå i hop. Men hvis noen mot formodning skulle ha småsvin på skogen, så er det bare en ting å gjøre:

260

Få dem inn i bingen. Lag en klar og forpliktende plan for å rydde opp raskt. På

ryddige arbeidsvilkår og kamp mot ufrivillig deltid er det Arbeiderpartiet velgerne skal kunne stole på. Punktum.

265

Partifeller,

270

Jeg starta med å peke på kvinnefrigjøringens århundre som forutsetning for vårt velferdssamfunn og den norske modellen, slik velferdssamfunnet og den norske modellen også har vært, og er, en forutsetning for reell likestilling mellom kvinner og menn. Men det som det siste århundret også har vist oss så ettertrykkelig, er nødvendigheten av politikk, av politisk vilje til å ta grep som fremmer friheten for det enkelte mennesket. Både for å nå våre likestillingsmål, og våre velferdspolitiske mål.

275

280

Det er her høyresiden faller så grundig av lasset. Høyre har riktig nok én feminist det står respekt av. Det er en 56 år gammel sørlending ved navn Ansgar Gabrielsen. Før han fikk gjennom loven om kjønnsbalanse i allmennaksjeselskaper i 2003, vokste andelen kvinnelige styremedlemmer med en takt der det ville ha tatt 200 år å nå en andel på 40 prosent. Etter at loven ble vedtatt, tok det fem år.

285

Hvordan han fikk med seg sin egen regjering på dette er trolig et studium verdt. For i 2008 sa et enstemmig Høyre-landsmøte nei til radikal kjønnskvotering. Erna Solberg understreket at Gabrielsens offensive grep ikke var gangbar høyrepolitikk. "Den tidligere statsråden var klar over at det ikke var et virkemiddel Høyre ville brukt", sa hun. Tydeligere kan det ikke sies at konservativ ideologi står i veien for vilje til likestilling.

290

Det eneste vellykkede likestillingstiltaket en høyrestatsråd noen gang har tatt initiativet til, det ønsker altså partiet Høyre at han ikke hadde funnet på.

295

Og her passer det å legge til at heller ikke den åpenbart store betydningen som pappapermen har for likestilling i arbeidslivet og i familielivet, er noe de vil ta inn over seg.

300

Det samme gjelder for velferdspolitikken generelt. Høyre prøver å gi inntrykk av at den fellesskapsfinansierte velferden vil bli vel så bra med et Høyre-Frp-styre, som om vår regjering får fortsette.

Da er de like troverdige som de er når de den siste tiden har påstått at den norske velferdsstaten hadde vært like godt utbygd dersom Høyre hadde fått styre alene de siste hundre årene. (!) Denne påstanden er fantasifull, freidig og fantastisk.

305 Når Høyre-toppene hevder at de ikke "tar av" på grunn av gode meningsmålinger, så kan det være grunn til å påpeke at.... jo, det er nettopp det dem gjør.

310 Høyresidens manglende troverdighet i velferdspolitikken kommer klarest til syne når vi ser på den andre, store velferdspolitiske utfordringen fram mot 2029, ved siden av rekrutteringsutfordringen: Hvordan skal vi sikre en fellesskapsfinansiert velferd fram mot 2029 og de påfølgende tiårene, når behovene, og ikke minst forventningene til denne velferden, øker så raskt som de gjør?

315 Det som i alle fall er klart, er at vi trenger et parti og en regjering som har ryggrad til å si nei til skattelett. Som sier nei til å svekke det brede skattegrunnlaget som vi har - en helt avgjørende del av den norske modellens suksess.

320 Dette vet også Høyre. De vet også hvor kortvarig den eventuelle takknemligheten for skattelett er blant velgerne. Sist de satt i regjering, kuttet de skattene radikalt. Og mistet en tredel av sine velgere.

325 Like fullt lar de sitt gjeldende partiprogram gjennomsyres av forslag til skattelett som vil svekke grunnlaget for vår felles velferd. Det mest profilerte - og usosiale - forslaget, fjerning av hele formuesskatten, tilsvarer alene driften av 15 000 sykehjemsplasser. Dette skal Høyre sammen med FrP bare gjøre, før de setter i gang og skal innfri forventninger om en bedre velferdspolitikk enn vår.

330 Kjære landsmøte: Når Høyre utfordrer oss på velferdspolitikken framstår de mer og mer som en halvtrent svenske som kommer og vil utfordre Petter Northug på femmila, og som i tillegg vil gi Northug ei halv mils forsprang!

Det er friskt - bevars - men ikke videre troverdig.

335 (Jeg bare nevner at Høyre det siste året har hentet svært mye inspirasjon fra Sverige.)

Fra spøk til alvor: Dersom Høyre mener at de kan levere like mye

fellesskapsfinansiert velferd som vår regjering, så kan ikke skattekuttpolitikken beskrives som annet enn dypt, dypt uansvarlig. Dette må nødvendigvis noen i Høyre også se selv. Det tror jeg de gjør. De vet at deres iver etter et størst mulig innslag av private aktører i helse- og omsorgssektoren også vil gi et langt større innslag av markedstenkning overfor pasienter og brukere, der den private rikdommen skal få ta over mye av dagens fellesskapsfinansiering.

Kjære partifeller, det vil ikke vi!

I kampen om velferdsstatens framtid har vi ikke noe annet valg enn å gjenta og gjenta vårt aller viktigste budskap: Velferd framfor skattekutt.

Det er bare når vi holder fast på velferd framfor skattekutt, at vi kan nå målet om sykehjemsplass eller heldøgns omsorgstilbud til alle som trenger det innen 2015.

Det er bare når vi holder fast på velferd framfor skattekutt, at vi kan sikre anstendige lønns- og arbeidsvilkår i de kvinne dominerte omsorgsyrkene, og på den måten sikre rekrutteringen for framtidens velferd.

Det er bare når vi holder fast på velferd framfor skattekutt, at vi kan demme opp for en privatisert helse- og omsorgssektor der økonomien til den enkelte får spille en stadig større rolle.

Denne erkjennelsen skal høyrepartiene aldri få vri seg unna, så lenge de ypper til velferdspolitisk strid med Arbeiderpartiet!

Når vi konfronterer høyresiden med konsekvensene av skattekuttpolitikken, får vi som oftest to svar.

Det ene er at bare vi satser på mer verdiskaping i det private næringslivet, så vil det bli mer skattepenger å bruke på omsorgen - selv om skattegrunnlaget svekkes. Underforstått: Det blir mer verdiskaping i det private næringslivet med høyresiden ved roret.

La meg da minne høyresiden om følgende:

- Siden vår regjering tok over i 2005 har det blitt nesten 160.000 flere sysselsatte i privat sektor. I motsetning til perioden før, da det omtrent stod stille. Dette er en langt større økning enn det har vært i offentlig sektor.

385 - Siden vi tok over er bevilgningen til forskning og utvikling økt med 50 prosent
- eller nesten ni milliarder kroner.

- Vi er i gang med samferdselsløftet

390 - Vi satser på Nordområdene, og har i den nye forvaltningsplane tatt tidenes grep for videre petroleumsutvikling i nord.

- Og viktig: To tredeler av norske aksjeselskap er familiebedrifter, og de har en lønnsomhet som er vel så god som i de børsnoterte selskapene. Mange av disse
395 nyter godt av endringene vi har gjort i formuesskatten og arveavgiften. Og de minste bedriftene, som utgjør det store flertallet av norske bedrifter, har fått fritak for revisjonsplikt. Noe Høyre aldri klarte i sin siste regjeringsperiode, og noe NHO-sjef John G. Bernander har omtalt som "tidenes forenklingstiltak". Og dette er bare begynnelsen. Vi skal forenkle mer.

400

Kjære landsmøte, hvis høyresiden vil diskutere næringspolitikk, så svarer vi som amerikanerne: Bring it on! Det diskuterer vi svært gjerne.

405

Det andre svaret vi får når vi utfordrer høyresiden på hvordan skattelett kan gi bedre, fellesskapsfinansiert omsorg, er at det går fint, bare man gjør det litt "smartere". Litt mer "moderne". Oversatt fra høyrespråket betyr det privatisering og konkurranseutsetting.

410

Men vi trenger ikke å forholde oss til svevende teorier fra høyresiden. Vi kan se på høyst konkrete erfaringer fra Høyre/FrP-styret i byen vi nå befinner oss i. Fremskrittspartiet har hatt ansvarlig byråd for helse- og omsorg de åtte siste årene. I løpet av denne perioden har det blitt 430 færre - færre -
415 sykehjemsplasser. Det er ikke smart politikk. Det er ikke moderne politikk. Det er bare dårlig politikk.

420 Det blir jo ikke flere helse- og omsorgsarbeidere av at de kommersielle aktørene overtar jobben. Det blir heller ikke mer penger til omsorg av det. Tvert imot, i tillegg til driften skal eierne sitte igjen med overskudd. Administrasjon av anbudsrunder - konkurransebyråkratiet - koster også penger.

425 Men høyresidens tanke er altså at det vil bli så mye mer effektivt med privatisering. Til det vil jeg si: Vis oss hvordan de kommersielle aktørene har effektivisert eldreomsorgen! Gode ideer til bedre organisering vil tas imot med takk i alle norske kommuner.

430 Men dersom det de kaller effektivisering, handler om lønns- og arbeidsvilkår som skremmer ungdommen bort fra omsorgssektoren, så takker vi nei.

Og dersom det de kaller effektivisering, handler om at de ansatte skal løpe dobbelt så fort, så takker vi også nei. Det bidrar heller ikke til god rekruttering. Det bidrar derimot til flere langtidssykemeldinger og varig utstøting av
435 arbeidslivet.

Og ikke minst: Det svekker kvaliteten på omsorgen.

440 Det blir som å spare penger på kulturbudsjettet ved å kreve at Oslo filharmoniske orkester skal spille Beethovens symfonier dobbelt så fort.

Det er dårlig kulturpolitikk.

445 Og en politikk som presser de ansatte i helse- og omsorgssektoren stadig hardere, er dårlig velferdspolitik. Ikke minst fordi gevinsten er svært kortsiktig.

Men vi skal så klart være ivrige etter å finne løsninger som både gir et bedre tilbud for pasienter og brukere og sikrer de ansattes rettigheter og helse, for de pengene vi legger inn i felleskassa.

450 F eks ved bruk av ny teknologi - som noen synes høres kaldt ut. Men det er ingen som hevder at bruken av trygghetsalarm gir oss et kaldere samfunn, selv om det handler om teknologi. På samme måte finnes det nå en rekke muligheter til bruk av teknologi som både gir økt trygghet og livskvalitet i seg selv, og som i
455 tillegg kan frigjøre tid til mer menneskelig kontakt mellom hjemmesykepleieren og de eldre.

460 Og i forlengelsen av det: Vi vet at mange flere enn i dag må jobbe med aktive velferdstjenester. Da kan ikke en like stor andel som i dag jobbe med administrasjon.

465 God og effektiv administrasjon og saksbehandling er et kjennetegn på et moderne og velfungerende samfunn, og de som gjør denne jobben skal anerkjennes for at det de gjør er viktig. Men der det er rom for å gjøre ting på nye og bedre måter, ikke minst gjennom nye IT-løsninger, må vi gjøre det. Det handler til syvende og sist om tilliten til offentlig sektor, og i neste omgang til offentlig sektor som en bærebjelke i velferdsstaten og den norske modellen.

470 Her skjer det framskritt, i stort og smått.

- Overgangen til elektronisk selvangivelse har frigjort store ressurser i skatteetaten som istedenfor settes inn mot skatteunndragelser. Noe som igjen bidrar til å øke velferden. (Egen plansje.) Bergensavisen slo nylig opp at det bare
475 i Hordaland blir unndratt skatt for 10 milliarder kroner, som tilsvarer 20.000 sykehjemsplasser.

- Sigbjørn sendte nylig ut et forslag som gjør det unødvendig for arbeidsgivere å rapportere lønnsinformasjon til flere offentlige etater. Det anslås at dette tiltaket
480 alene vil spare norsk næringsliv for en halv milliard kroner i året, i tillegg til at offentlige etater vil spare mye.

- I Kristiansand får du en sms når snøbrøytinga skal skje, med tips om alternative parkeringsplasser. Resultatet er mindre bortkasta tid på borttauing, bedre
485 brøyting og fornøyde innbyggere. (så vil kanskje noen si at dette er enklere å få til i Kristiansand enn i Tromsø)

- Og i Fornyingsdepartementet har Rigmor gjort seg til hærfører i kampen mot uklart språk i stat og kommune. Det er beregnet at det offentlige kan spare 300
490 millioner i året på et klarere språk i brev og skjemaer. Statens lånekasse for utdanning opplevde at antallet telefonhenvendelser ble redusert til en tredel - fra 1,5 millioner til en halv million - da de begynte å skrive søknadsskjemaer som studentene forstod!

495 Jonas snakket tidligere i dag om betydningen av at innvandrere som kommer

hit, lærer seg norsk. Rigmor er like klar på at det må også norske byråkrater gjøre!

500 Kjære landsmøte. Vi har bare sett starten på noe som i høyeste grad skal kjennetegne Arbeiderpartiet i årene framover: Sentralt og lokalt skal vi hele tiden være på jakt etter bedre løsninger som gjør det offentlige mer effektivt og brukerne av offentlige tjenester mer fornøyde.

505 Til syvende og sist handler det om noe så fundamentalt som tilliten til offentlig sektor, og dermed om tilliten til fellesskapsløsningene som sådan.

510 Den siste store velferdspolitiske utfordringen fram mot 2029, som jeg vil nevne, ligger på et dypere plan: Hvordan skal vi opprettholde den følelsen av samhörighet i det norske samfunnet som må ligge til grunn for vår vilje til å betale for velferden i fellesskap?

515 Her er det mange poenger som kan nevnes. Jeg vil nøye meg med to:

For det første må vi slå ring om fellesskolen.

520 Norge sin framtid er avhengig av en skole som er god, der alle ungene våre får grunnleggende kunnskaper og lærer det de skal. Men samtidig er Norges framtid, slik vi ønsker den skal være, avhengig av at vi lærer å kjenne hverandre tidlig. Det at ungene våre går på skolen sammen med barn som har en annen bakgrunn enn vår egen, er av uvurderlig verdi for at vi skal klare å videreutvikle samfunnet på solidarisk grunn.

525 For det andre: Vi må stå opp for et samfunn med små økonomiske forskjeller.

Derfor må vi jobbe hardt for å sikre et inkluderende arbeidsliv - det vil Hanne snakke mer om seinere.

530 Derfor skal vi gjøre alt vi kan for å sikre at flest mulig elever gjennomfører videregående skole - et arbeid vi nå er godt i gang med.

Derfor skal vi slå ring om den norske modellen, om trepartssamarbeidet og et

LO som har solidarisk lønnspolitikk som en bærende idé.

Og derfor skal vi forsvare og videreutvikle verdens mest rettfærdige skattesystem.

540

For det er det vi har, og som vi virkelig har bidratt til med den rødgrønne Stoltenberg-regjeringen de siste fem og et halvt år.

Og et kjapt blikk på høyresidens alternativ, viser at dette ikke er selvsagt.

545

Når Høyre og FrP vil fjerne formueskatten, kutter de altså skatten over to tusen ganger så mye for en som tjener over 3 millioner som for en som tjener under 150.000!

550

Det er ytterst naivt å tro at en slik politikk over tid ikke vil gjøre noe med samhold og tillit folk i mellom, og dermed undergrave det vi kan kalle det kulturelle og psykologiske fundamentet for vår velferdsstat.

Kjære landsmøte.

555

Jeg begynte denne talen med å peke på det kvinnefrigjøringens århundre som vi har hatt siden Anna Rogstad ble ønsket velkommen som Norgeshistoriens første kvinnelige stortingsrepresentant i 1911, og fram til i dag. Og jeg vil avslutte med å vise til det siste som stortingspresidenten da sa, nemlig at

560 kvinnelig, politisk representasjon, sitat: "vil komme til at virke i politisk henseende for vort lands utvikling fordelagtig."

Disse ordene fikk han mer rett i enn han trolig kunne ane.

565

Er det noe vi virkelig har lært av kvinnefrigjøringens århundre, så er det at politikken henger tett sammen med hvem det er som styrer.

Den storstilte utbyggingen av velferdsstaten vi har sett siden 1970-tallet, av eldreomsorg, av permisjonsordninger, av barnehager og SFO, den hadde ikke

570 vært i nærheten av å bli så god dersom ikke kvinnene hadde gjort sitt inntog i politikken og samfunnslivet for øvrig.

Arbeiderpartiet så dette før noen andre, da vi innførte 40-prosentsregelen på

575 vårt landsmøte i 1983. Gro Harlem Brundtland, en av kvinnekampens aller
største helter, så dette da hun satte en standard for all ettertid med sin
kvinneregjering i 1986. Og det er med enorm stolthet jeg nå leder en
stortingsgruppe der flertallet er kvinner.

580 Kjære landsmøte - vi er Norges mest likestilte parti. Og derfor føler jeg meg trygg
på at det er med Arbeiderpartiet ved roret at også våre felles, velferdspolitiske
utfordringer i tiårene framover kan møtes på den aller beste måten.

Takk for oppmerksomheten.

585

Kilde

www.arbeiderpartiet.no

Emner

Arbeiderpartiet, Demokrati, Landsmøtetale, Velferdsstaten

590

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/velferd-framfor-skattekutt>

595

600

605

610